

Чотири стихії Рима

Rome's Four Elements

Текст: Наталія Майборода By Natalia Maiboroda

Переклад: Антон Шлігунов / Translation: Anton Shrigunov

Рим – справжнє місто-космополіт: будучи столицею Італії, воно належить вічності. Ласкаво запрошуємо вас на канікули до славетного міста на семи пагорбах, у якому легендарне минуле і стильна сучасність гармонійно переплелися з чотирма могутніми стихіями природи

Rome is rightfully called a cosmopolitan city, because while the capital of Italy, it also belongs to all of humanity. Welcome to the world-famous city on seven hills, where the glorious past and stylish present are harmoniously intertwined with the powerful elements of nature

Відповідно до легенди заснування Рима, братів-близнюків Ромула й Рема наказано було втопити в Тибрі, проте річкова хвиля викинула кошик з дітьми на берег. На крик немовлят прибігла вовчиця, яка підбрала й вигодувала їх. У цій історії дивовижно переплітаються чотири стихії: дітей вогненного бога війни Марса, полишених напризволяще водній стихії, врятувала сама природа. Так і виникло Вічне місто, повітря якого насичене багатомістовою історією.

Вогонь

Хто знає, чи думав скупий римський імператор Тіт Флавій Веспасіан, автор крилатого вислову "Гроші не пахнуть", про історичну цінність розпочатого ним у 72 році н.е. будівництва Колізею. В будь-якому разі, то було насправді "будівництво століття": величезний амфітеатр зводили вісім років, він вміщав більш як 50 тисяч глядачів, а урочистості з нагоди його відкриття гриміли цілих 100 днів.

Символом величі Рима Колізей вважався справдана. "Поки стоїть Колізей – стоятиме і Рим; зникне Колізей – зникне Рим і разом із ним увесь світ", – стверджували середньовічні палігрими. І хоча до наших часів збереглася лише одна третина величної споруди, грандіозність задуму античних архітекторів і майстерність його втілення вражає. Недарма 7 липня 2007 року, у символічний день "трьох сімок", Колізей було обрано одним із нових семи чудес світу. Нині амфітеатр почесно носить гордий титул візитівки міста, а колись слугував ареною для славнозвісних гладіаторських боїв – гарячих і небезпечних, як сам вогонь.

Неподалік Колізею знаходяться руїни Римського форуму – серця Стародавнього Риму, де відбувалися не менш запеклі події. Як і київський Майдан Незалежності, у давні часи форум був пустинною, болотистою й не надто перспективною місцевістю. А після осушення перетворився на центр ділового, релігійного та суспільного життя Риму. Частина форуму була відведена під ринок, де невпинно вирувало життя. Інша ж призначалась для проведення публічних церемоній, релігійних свят та ораторських виступів. Саме на форумі були зведені найважливіші урядові споруди республіканського Риму – будівля Сенату та Римського Суду.

У політичній полеміці, релігійних суперечках та ринкових дебатах і шліфувався гарячий римський темперамент. Не дивно, чому італійці такі емоційні, – в них у жилах тече вогонь!

У жилах емоційних італійців тече вогонь!

Emotional Italians have pure fire running in their veins!

According to the legend of Rome's foundation, the twins Romulus and Remus were ordered to be drowned in the Tiber, but the river's waves tossed the basket with the two boys onto the shore. Hearing the babies' cries, a she-wolf ran out of the woods, picked them up and fed them. What a wonderful combination of the four elements of nature: the children of the fiery god of war Mars abandoned to the element of water, and then saved by nature itself. This is how this great city, the age-long history of which is in its very air, came to be.

Fire

Who knows whether the thrifty Roman emperor Titus Flavius Vespasianus, the author of the famous quote "Money does not stink," could have guessed the historical significance of the Coliseum, which he began to build in 72 A.D. Needless to say, this was indeed "the construction of the century": the enormous amphitheatre was under construction for 8 years, could seat more than 50 thousand viewers, and the festivities connected to its opening lasted a hundred days.

The Coliseum has been the symbol of Rome for an age. "While the Coliseum stands, so shall Rome; and if it disappears, Rome shall disappear as well, and the whole world will follow," the ancient pilgrims used to say. And even though only one-third of this majestic structure has survived to our time, the magnitude of its ancient builders' plan and their mastery never fails to amaze. No wonder that on 7 July 2007, the Coliseum was chosen as one of the new Seven Wonders of the World. Nowadays, the structure is proudly considered the face of the city, while in its past it served as the arena for the notorious gladiator fights, as dangerous as fire itself.

Nearby, one may visit the ruins of the Roman Forum, which housed events no less fierce than those in the Coliseum. Like Mайдан Незалежності in Kiev, in ancient times the Forum was a desolated, swampy and not at all attractive place. However, once the swamps had been drained,

Колись Римський форум був серцем Стародавнього Риму, нині ж це – одна із найфотогенічніших місцин італійської столиці

Now a major tourist attraction, the Roman forum used to be the heart of the Ancient Rome

"Поки стоїть Колізей – стоятиме і Рим; зникне Колізей – зникне Рим і разом із ним увесь світ", – стверджували середньовічні палігрими

"While the Coliseum stands, so shall Rome; and if it disappears, Rome shall disappear as well, and the whole world will follow," the ancient pilgrims used to say

Земля

Рим – одне з небагатьох європейських міст, де гармонійно сусідять античний і сучасний виміри. Взяти хоча б Пантеон – найдавніший храм Рима, що ось уже протягом дев'ятнадцяти століть височіє на території стародавнього Марсового поля. У стінах величної споруди, довершеність якої слугувала за взірць західноєвропейським архітекторам епохи Ренесансу, покояться видатні італійці: художники Рафаель Санті та Аннібаль Карраччі, королі Віктор Емануїл II та Умберто I. У 609 році Пантеон, що за античних часів слугував храмом усіх богів, було переосвячено на католицьку церкву Святої Марії та всіх мучеників, яка й сьогодні приймає відвідувачів з різних куточків світу. На що пропонуємо звернути увагу насамперед – то на унікальне освітлення споруди. У самісньому центрі куполу міститься отвір діаметром 9 метрів, через який летить яскравий стовп світла – єдине джерело природного освітлення храму.

Не менші скарби приховує Рим у своїх надрах. Мережа античних підземних ходів завдовжки 170 км, які нині відомі під назвою катакомби, стала місцем для 750 тисяч поховань періоду раннього християнства. Сьогодні можна замовити екскурсію до шести підземель, найвідомішими з яких є катакомби святих Петра і Марцелліна III-IV ст. Така незвична прогулянка відкриє зовсім інший, незвичний для нас Рим – той, у якому панує стихія землі.

Вода

Рим часто називають містом фонтанів за величезну їх кількість – їх майже стільки, скільки днів у році! Найвідоміший та найбільший із них – фонтан Треві, куди вам неодмінно слід кинути монетку, якщо хочете повернутись сюди знову. Мрієте про романтичну зустріч? Віддайте фонтану дві монетки. Марите весіллям? Не пошкодуйте трьох. Хто знає, чи здійсняться ваші мрії, та муніципальний бюджет ви напевно поповните – щодня працівники вилловлюють монет аж на 3000 євро!

Ще один славетний фонтан знаходиться на площі Навона. Споруджений за проектом італійського архітектора Джованні Лоренцо Берніні у середині XVII століття, ▽

the Forum became the center of Rome's business, religious and social life. Part of the Forum was occupied by a market, around which life swirled. Another part was devoted to public ceremonies, religious festivals and public speeches. The most important public structures, such as the Senate and the Court of Rome, were also located here.

The fiery Roman character was born in heated political discussions and religious debates. No wonder Italians are so emotional; they have pure fire running in their veins!

Earth

Rome is one of the few cities of Europe where the ancient and modern dimensions of the city's life co-exist in harmony. For instance, take the Pantheon – Rome's oldest temple, which has been standing on the territory of the Campus Martius for nineteen centuries. Within the walls of this stately building, the harmony of which served as an inspiration for the architects of Western Europe's Renaissance, the bodies of famous Italians are buried, such as those of the artist Annibale Carracci, kings Victor Emmanuel II and Umberto I. In 609, the Pantheon – the temple of all Roman gods – was converted into the Catholic Church of Saint Mary and the Martyrs, which today welcomes visitors from all corners of the world.

Take a look at the building's unique lighting: the very center of the dome contains a hole 9 meters in diameter, through which a bright beam of light enters the temple, as its only source of natural light.

Similar wonders are concealed under the soil of Rome. The city's antique underground tunnel network comprises 170 kilometres of subterranean passages known as the Catacombs, which became the final resting place of about 750,000 early Christians. Today, tourists may take a tour of six sections of the Catacombs, the most famous of which are the Catacombs of Marcellinus and Peter, of the 3rd and 4th centuries A.D. This unusual tour will reveal to you a totally different Rome – the city dominated by the element of earth. ▸

Пантеон височіє на території стародавнього Марсового поля вже майже два тисячоліття!

The Pantheon has been a landmark of the Campus Martius for nineteen centuries now!

РИМ: ТОП-10

- Колізей.** Найбільший амфітеатр Стародавнього Риму та найвідвідуваніший італійський монумент. Будівництво колосальної споруди тривало лише вісім років, а стоїть Колізей уже майже два тисячоліття.
- Капітолій.** Один із семи пагорбів, на яких виник Стародавній Рим. Архітектурний ансамбль Капітолію, що складається з трьох палаців, зобов'язаний своєю досконалістю Мікеланджело.
- Площа Венеції.** Площа біля підніжжя Капітолію отримала свою назву від розташованого тут Палацу Венеції, будівництво якого в 1455 році розпочав венеційський кардинал П'єтро Барбо (згодом папа Павло II). На площі стоїть Віттар Вітчизни, зведений на честь Віктора Еммануїла II, який об'єднав Італію.
- Вуста правди.** Бородата кам'яна маска знаходиться в портику церкви Санта Марія ін Космедін. За легендою, якщо покласти долоню до рота маски і сказати неправду, статуя "відкусить" руку. Кажуть, що в часи Середньовіччя за маскою справді ховався кат, який відрубав руки нечесним. На щастя, сьогодні Вуста правди ставляться до людей украї дружно.
- Кафе Греко.** Культовий заклад, заснований у 1760 році, знаходиться на вул. Кондотті, 86. Кава тут коштує дуже дорого, чекати на неї довго, та ніхто не скаржиться. Свого часу за філіжанкою кави тут сиділи Байрон і Гете, Вагнер і Ліст, Ніцше і Шопенгауер.
- Фонтан Треві.** Справжня "кінозірка": фонтан можна побачити у "Римських канікулах" Вільяма Вайлера та "Солодкому житті" Федеріко Фелліні. Однак не радимо уявляти себе героями стрічки Фелліні й стрибати у воду – це нелегально. Краще киньте у фонтан монетку, щоб повернутися до Рима.
- Базиліка Святого Петра.** Споруджена в 324 році за наказом першого християнського імператора Костянтина, найбільша споруда Ватикану не раз зазнавала перебудови, до якої долучалися найвідоміші італійські митці – зокрема, Рафаель, Мікеланджело та Джакомо Манцу.
- Іспанська площа.** Площа одержала свою назву від колись розташованого на ній посольства Іспанії. Тут можна купити найсмачніше в Римі морозиво й посмакувати ним на Іспанських сходах. А потім вирушити на шопінг: біля площі починається вулиця Кондотті, уздовж якої вишикувалися модні бутики.
- П'яцца Навона.** Улюблене місце зустрічей римських студентів. На площі знаходиться Єгипетський обеліск та три фонтани, серед яких особливої уваги заслуговує Фонтан чотирьох річок.
- Музеї Ватикану.** Комплекс заснованих у XVI столітті римських музеїв, де зберігаються художні колекції, зібрані упродовж кількох століть Римськими Папами. Найвідоміший експонат – Сикстинська капела зі знаменитими фресками Мікеланджело.

У теплу пору року Фонтан Чотирьох річок, мов магнітом, притягує італійську молодь і туристів. Автор символічно зобразив головні, на його погляд, річки чотирьох частин світу: Ніл, Ганг, Дунай та Ла-Плату.

А от фонтан Баркачча, що на площі Іспанії біля Іспанських сходів, належить авторству батька Джованні Лоренцо – архітектора П'єтро Берніні. Фонтан у формі напівзатопленого судна було встановлено у першій половині XVII століття на згадку про римську повінь 1598 року, коли на затопленій площі на міліну сів човен.

Не пропустіть і групу Чотирьох фонтанів на однойменній площі – неймовірної краси декоративні водойми вбудовано просто у мури будинків. Архітектурний задум ансамблю полягає в алегоричному зображенні двох великих італійських річок – Тибру та Арно, а також жіночих чеснот в уособленні богинь Юнони та Діани.

Римські фонтани не лише дарують естетичну насолоду, але й рятують містян від надмірної спеки влітку. А ще тут розігруються палкі італійські "спектаклі": переважна більшість тутешньої молоді мешкає з батьками, тож висловлювати свої почуття з типово італійським запалом закохані змушені хіба на площах та біля фонтанів...

Повітря

Щоб опинитися у владі четвертої стихії Вічного міста, радимо відвідати Замок Святого Ангела. До цієї величної споруди, що свого часу слугувала і мавзолеєм, і в'язницею, і резиденцією пап, веде величний пішохідний міст, облицьований мармуровими плитами.

Будівництво Замку Святого Ангела розпочалося в 135 році. А в 590 році, за легендою, в розпал епідемії чуми папа Григорій I побачив на верхівці замкової фортеці архангела Михаїла, що було добрим знаком і символізувало закінчення лиха.

Water

Rome is often referred to as the City of Fountains, due to the remarkable number of them found in the city. Indeed, there are almost as many fountains in the city as there are days in the year! The most renowned is, of course, the Trevi Fountain, into which you should toss a coin, should you wish to return. Dreaming of a romantic encounter? Spare two coins for the fountain. Fancy a wedding? Well then, throw three! Who knows whether your dreams will actually come true, but your contribution to the local budget will certainly not go unnoticed, because every day the local authorities extract a whopping EUR 3000 in coins!

Another famous fountain can be found at Piazza Navona. Designed by the Italian architect Giovanni Lorenzo Bernini in the middle of the 17th century, the Fountain of Four Rivers is a magnet for Italian youth and tourists alike. The architect portrayed what he believed to be the world's four major rivers – the Nile, Ganges, Danube and Plate.

The Fontana della Barcaccia, situated on Piazza di Spagna, was completed by the father of Giovanni Lorenzo, Pietro Bernini. This fountain, which resembles a partly sunken boat, was built in the first half of the 17th century, as a memorial of the flood of 1598, which deposited a boat in the square.

Don't miss the group of Four Fountains on the same square. These are gorgeous decorative fountains, built right into the walls of the buildings. The architectural concept of this ensemble lies in its allegorical portrayal of two Italian rivers – the Tiber and the Arno, as well as female virtues, embodied by the goddesses Juno and Diana.

The fountains of Rome offer not only aesthetic pleasure, but also save the city's dwellers from excessive heat and thirst so common here in the summer. Then, the fountains often become the location of Italian drama: most local young people reside with their parents, so couples can only give full reign to their feelings in the squares and by the fountains...

Air

In order to immerse oneself into the Rome's fourth element, we would advise you to visit Castel Sant'Angelo. One may enter this majestic structure, which has served at different times as a mausoleum, a prison and the Pope's residence, through an imposing pedestrian bridge, covered in marble plates. The construction of Castel Sant'Angelo began in 135 A.D. and, according to the legend, in 590, amidst an epidemic of plague, Pope Gregory I saw Archangel Michael at the pinnacle of

Стеля знаменитої Сикстинської капели з фресками Мікеланджело
The ceiling of the famous Sistine Chapel frescoed by Michelangelo

Вуста правди надійно зберігають секрети Рима
The Mouth of Truth – a trusty guard of Rome's secrets

ROME: TOP 10

- The Coliseum.** The greatest amphitheatre of Ancient Rome and the most visited Italian monument. The construction of this truly colossal building took only 8 years, yet the Coliseum remains standing to our day.
- The Capitoline Hill.** One of the Seven Hills upon which Rome was founded. The architectural ensemble of the Capitol, consisting of three palaces, owes its perfection to Michelangelo.
- Piazza Venezia.** The square at the foot of the Capitoline Hill takes its name from Palazzo Venezia located here, the construction of which was initiated by the Venetian Cardinal Pietro Barbo (later Pope Paul II). The Square is home to Altare della Patria (Altar of the Fatherland) built to honor Victor Emmanuel II, the king who united Italy.
- The Mouth of Truth.** This bearded stone mask can be found at the portico of the Basilica of Saint Mary in Cosmedin. According to the legend, if one puts one's hand into the mask's mouth and tells a lie, the statue will bite the hand off. The legend holds that in the Middle Ages, there was indeed an executioner hiding behind the mask and chopping off liars' hands. Luckily, today the Mouth of Truth is very friendly to its visitors.
- Café Greco.** This iconic bar, founded back in 1760, is located at Via Condotti, 86. The coffee here is very expensive, the wait is long, but nobody complains, because here personalities such as Byron and Goethe, Wagner and Liszt, Nietzsche and Schopenhauer have tasted their coffee as well.
- The Trevi Fountain.** A true "movie star," this fountain "starred" in such films as William Weiler's *Roman Holiday*, and *La Dolce Vita* by Federico Fellini. However, we would advise you not to imitate Fellini's characters and jump into the water, as such ventures are illegal. Instead, it would be a great idea to throw a coin, in order to guarantee another visit to Rome.
- St. Peter's Basilica.** Built in 324 at the order of the first Christian emperor Constantine, this greatest structure of Vatican City has seen numerous reconstructions involving renowned Italian artists – Raphael, Michelangelo and Giacomo Manzù.
- Piazza di Spagna.** The square takes its name from the Spanish embassy which was once located here. Here you can find Rome's tastiest ice cream and enjoy it on the Spanish Stairs. Then, you can go shopping: the square is the beginning of Via Condotti, which houses the trendiest boutiques.
- Piazza Navona.** The favorite meeting place for Roman students. The square houses the Egyptian Obelisk and three fountains, the Fountain of Four Rivers deserving the most attention.
- Museums of Vatican.** A compound of Roman museums founded in the 16th century to display collections of art gathered throughout several centuries by the Roman Popes. The most renowned exhibit here is the Sistine Chapel, featuring Michelangelo's famous frescos.

Найкраща панорама Ватикану відкривається з купола Базиліки Святого Петра
The dome of St. Peter's Basilica offers the best views of Vatican City

Photo: © Wikipedia

↳ Так і виникла назва замку, який сьогодні працює як музей. Та понад усе відвідувачів цікавлять не музейні експонати, а неповторна панорама Рима й Ватикану, яка відкривається із замкової тераси.

Попри те, що Ватикан вважається найменшою країною у світі, там варто затриматись надовше. Кілька годин піде лише на те, щоб вистояти чергу за квитками на вхід до Святейшого Престолу. Та враження того варти!

Головні цінності Апостольської столиці площею всього 0,44 кв. км – Базиліка Святого Петра та Сикстинська капела, які щороку відвідують близько чотирьох мільйонів прочан. І це при тому, що населення Ватикану становить усього лиш 800 осіб! Базиліка Святого Петра вважається головною католицькою церквою у світі й разом з історичним центром Рима входить до переліку об'єктів історичної спадщини ЮНЕСКО. Над оздобленням інтер'єру базиліки працювали найкращі архітектори, скульптори та живописці Італії – зокрема, і Мікеланджело Буонарроті, чий шедевр – мармурова скульптура П'єта, – знаходиться у першій капелі собору.

Якщо вам пощастило відвідати Ватикан, не полініуйтеся піднятися до самого куполу базиліки. Паломники долають усі 537 сходинок пішки, та переважна більшість туристів користуються ліфтом, після зупинки якого залишається пройти ще 320 сходинок.

Ви будете винагороджені за подоланий шлях: з висоти куполу собору відкривається унікальна панорама Ватикану й Рима. Вдихніть на повні груди свіже повітря, в якому поєдналися дух старовини й бурхливої сучасності, і вам ще не раз захочеться на канікули до Вічного міста – до якого, як і понад два тисячоліття тому, ведуть усі шляхи. ■

↗ the Castle's keep, bringing tidings of the upcoming end of the disaster. Thus the name of the castle, which operates as a museum today. However, it isn't the exhibits that draw most tourists here, but the picturesque and unparalleled panoramic view of Rome and Vatican City one gets from the terrace.

Though the Vatican is considered the smallest country in the world, it is a good idea to plan for a somewhat longer stay, as it will take a couple of hours just to obtain tickets for entry to the Holy See. The experience, however, is well worth the wait.

The main places of interest of the Apostles' Capital, which is only one-half square kilometre in area, are St. Peter's Basilica and the Sistine Chapel, visited by more than four million pilgrims each year. That's quite a number, especially considering that the entire population of Vatican City is only 800! St. Peter's Basilica is considered to be the main Catholic church in the world and, together with the historic center of Rome, is included in the UNESCO World Heritage list. The Basilica was decorated by Italy's greatest architects, artists and sculptors, among them Michelangelo Buonarroti, whose masterpiece – the marble sculpture of the Pietà – is located in the temple's first chapel.

If you are lucky enough to visit the Vatican, do find the time to go up to the very dome of the Basilica. Pilgrims climb all of the 537 stairs on foot, but tourists mostly use the elevator, after which there are still 320 more stairs to go.

The reward for your efforts awaits you at the top of the dome: a unique view of the Vatican and Rome. Take a deep breath of fresh air combining the spirit of millennial history with the boisterous flow of the present, and you will surely dream of yet another holiday in this eternal city which, just like two thousand years ago, remains the final destination of all roads. ■

📍 ЯК ДІСТАТИСЯ

MAU пропонує п'ять рейсів на тиждень з Києва до Рима (окрім вівторка та неділі), а також рейси з Івано-Франківська до Рима (по неділях), які зручно стикуються із щоденними рейсами з Дніпропетровська, Донецька, Одеси та Сімферополя.

Купуйте квитки на сайті MAU www.flyUUA.com. По детальнішу інформацію звертайтеся за телефоном у Києві +38 044 581 5050. Також телефонуйте за номером 566 для абонентів МТС (згідно з тарифним планом), Київстар і life:) (1 грн. за хвилину розмови) та Beeline (0,95 грн. за хвилину розмови).

📍 GETTING THERE

UUA offers five flights a week from Kiev to Rome (except Tuesday and Sunday), as well as flights from Ivano-Frankovsk to Rome (on Sundays), with same day connections from Dnepropetrovsk, Donetsk, Odessa and Simferopol.

Buy tickets online at www.flyUUA.com. For more information, call us at +38 044 581 5050. KyivStar, MTC, life:) and Beeline cellular service subscribers can dial 566. The call costs UAH 1 per minute for KyivStar and life:) subscribers, UAH 0.95 per minute for Beeline subscribers, and is billed as a call to a city phone for MTC subscribers.